

## Întâlnirile Europene din Transilvania la Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

---

În perioada 14 – 16 martie 2018, Ambasada Franței în România și filiala din Cluj-Napoca a Institutului Francez din România organizează Întâlnirile Europene din Transilvania. În acest eveniment, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca este partener alături de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Primăria Municipiului Cluj-Napoca, Primăria Municipiului Alba Iulia, Universitatea 1 Decembrie 1918 din Alba Iulia, Muzeul Museikon din Alba Iulia și Media Image Factory. Tema din acest an abordează problema "Orașe durabile", aleasă în contextul în care orașele de astăzi se confruntă cu provocarea de a se dezvolta și de a se transforma pentru a realiza o tranziție ecologică semnificativă, pentru a-și schimba politicile administrative astfel încât să permită ameliorarea calității vieții și o dezvoltare economică care protejează resursele teritoriale.

Astfel, în acest context, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, prin Facultățile de Arhitectură și Urbanism, de Construcții, de Automatică și Calculatoare, precum și de Electronică, Telecomunicații și Tehnologia Informației, se înscrie în contextul în care acest subiect este unul intens dezbătut atât în Franța cât și în România și este direct legat de dezvoltarea locală. Subiectele temei „Orașe durabile” sunt : Demersuri și procese de guvernare pentru un oraș care devine durabil; Orașul durabil: prioritate pentru o viață bună și calitatea vieții locuitorilor și Tranziția economică, digitală, energetică și inovarea în serviciul dezvoltării durabile. Aceste subiecte vor fi la rândul lor împărțite în ateliere care vor structura ediția de anul acesta.

Doamna Michèle Ramis, Ambasadoarea Franței în România, domnul Ciprian Roșca, Secretar de Stat în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și domnul Hervé Boisguillaume, directorul proiectului "Orașul durabil", sunt personalitățile ce vor susține prezentările la ediția de anul acesta, alături de alți 20 de experți în administrație publică, din Franța și din România. În acest an *Întâlnirile europene din Transilvania* își propun să abordeze problematica orașului durabil, tradusă în provocări și oportunități pentru colectivitățile locale sau „**Cum reușim să facem tranziția spre un oraș mai durabil?**”.

Întâlnirile Europene din Transilvania sunt organizate, din 2010, prin parteneriate cu autoritățile locale, universități, asociații locale și companii franceze și românești. Evenimentul reunește, timp de trei zile, decidenți locali, reprezentanți de înalt nivel din mediul de afaceri, cadre universitare și reprezentanți ai societății civile în jurul unei teme legate de dezvoltarea teritorială în Europa.



În cadrul UTCN, întâlnirile vor avea loc miercuri, 14 martie 2018, cu o detaliere a atelierelor de discuție mai jos.

## Tema 1:

### Demersuri și proces de guvernare pentru un oraș mai durabil

#### Atelier 1- Planificarea urbană și folosirea instrumentelor de cunoaștere a teritoriului: pentru a facilita guvernarea orașului durabil

În prezent, orașul a devenit o miză fundamentală în dezvoltarea Franței și a României. Este motorul creșterii economice și locul unde se cristalizează așteptările sociale. Planificarea urbană strategică face legătură dintre instrumentele strategice (politici și planificări) și modalitățile operaționale (regulamente, proiecte de amenajare și servicii urbane), în vederea unei amenajări teritoriale armonioase. Obiectivul planificării și al folosirii instrumentelor de cunoaștere este stabilirea unei coeziuni sporite între planificarea teritorială urbană și implementarea locală a proiectelor. Reprezintă o provocare esențială în conceperea unor noi modele de orașe durabile în anii următori.

Acest atelier vizează generarea de noi cunoștințe cu privire la elementele cheie ale unei planificări urbane încununate de succes și crearea unui set de instrumente de planificare și difuzare a cunoștințelor asupra teritoriului.

#### 2- Autoritățile locale, motor al tranziției?

În Franța ca și în România, coordonarea politicilor de dezvoltare teritorială de către autoritățile locale favorizează apariția de răspunsuri inovatoare, cât mai apropiate de nevoile populației. A tinde spre un model de oraș durabil presupune un cadru stabil al acțiunii publice și dezvoltarea capacităților și a mijloacelor financiare, juridice și tehnice specializate. Astfel, obiectivul acestui atelier este determinarea locului și rolului autorităților în materie de dezvoltare teritorială; care este capacitatea financiară, juridică și tehnică de care dispun și cu ce dificultăți se confruntă în privința tranziției spre un oraș mai durabil; ce proiecte inovatoare de guvernare și ce lucrări publice se pot propune la nivel local, în vederea concretizării proceselor de dezvoltare a teritoriului urban.

#### 3- Dezvoltarea participativă și integrată a teritoriului, o guvernare largită în beneficiul proiectului teritorial

Proiectele de dezvoltare urbană durabilă pot acum să fie percepute drept niște proiecte politice de schimbare societală, de modificare a termenilor de analiză și de reînnoire a democrației. Abordarea integrată a dezvoltării durabile a spațiului urban propune o manieră diferită de a concepe soluții care să răspundă la problematicile teritoriale.



Concret, se traduce printr-un demers metodologic care presupune mobilizarea și implicarea tuturor actorilor competenți și interesați, ca element cheie al unei

governanțe lărgite, al unei coerențe veritabile între sectorul public și privat și al unei convergențe spre o dezvoltare mai durabilă a orașelor. Astfel, care este, în România și în Franța, locul actorilor din sectorul privat în crearea unui oraș mai durabil? Care este implicarea locuitorilor în politicile orășenești și în ce manieră pot contribui la construcția unor politici publice la nivel local? Cum pot interacționa și colabora utilizatorii orașelor și autoritățile locale? Care este rolul și locul ONG-urilor? Ce răspunsuri pot să aducă pentru a completa acțiunile întreprinse de autoritățile publice?

## Tema 2:

### Orașul durabil: prioritate pentru bunăstarea și calitatea vieții locuitorilor

#### 1- Care sunt consecințele creșterii și expansiunii urbane pentru dezvoltarea durabilă?

Deși o creștere durabilă a teritoriului este înainte de toate o creștere controlată, ca și în alte țări europene, urbanizarea în România este încă asociată cu operațiuni de amploare, care au creat ansambluri rezidențiale mari și au dezvoltat cultul construcției de clădiri, fără a avea neapărat un control global asupra expansiunii urbane generate. Prin urmare, modalitățile de amenajare a teritoriului trebuie, în ciuda moștenirii istorice, să respecte o dezvoltare mai durabilă. Și în Franța extinderile teritoriale necontrolate reușesc să ocupe în mod nechibzuit spații, iar acestea nu sunt sustenabile pe termen lung.

Acest atelier își propune să descopere care sunt prioritățile în vederea evitării transformărilor ireversibile și al acțiunilor în sensul unei dezvoltări mai durabile și care sunt politicile publice existente în materie de extindere urbană.

#### 2- Terenul industrial dezafectat: potențial de refolosire, de transformări și mutații urbane

Spațiul geografic evoluează, adesea lent, alteori rapid, chiar brutal, în special atunci când un sistem economic înlocuiește un altul care a structurat spațiul urmând o logică diferită. Consecințele spațiale ale acestor transformări sunt foarte vizibile în orașe. Soarta acestor spații decăzute și, prin urmare, degradate, reprezintă o miză majoră pentru viitorul orașelor în cauză. Există în prezent schimbări urbane de amploare materializate prin proiecte de renovare, de unde dificultatea de a corela renovarea urbană și menținerea unui patrimoniu mai vechi. Cu toate acestea, anumite spații au fost reabilitate conform unei logici ce vizează atât renovarea construcțiilor cât și destinațiile acestora, în sensul unei dezvoltări teritoriale durabile. Astfel, care sunt, prin prisma dezvoltării durabile, mizele economice ale reconversiei terenurilor industriale

dezafectate? Care sunt exemplele de bune practici axate pe includerea unui teren industrial dezafectat într-un demers de reînnoire durabilă a orașelor?

### 3- Valorificarea identității teritoriale prin patrimoniul istoric : un atu pentru atractivitatea locală

Fie că este considerat o moștenire sau o resursă economică, patrimoniul urban este un obiect evolutiv, în permanență renegociat. Legătură între trecut și viitor, acesta reprezintă o miză majoră pentru politica de dezvoltare. *Patrimonializarea* orașului arată anumite preocupări ale societății și exprimă, de asemenea, dorința unei noi înrădăcinări, a unei redobândiri a teritoriului și subliniază importanța simbolului. Încorporarea dezvoltării durabile în politicile urbane deschide o altă perspectivă și presupune căutarea unei abordări diferite, a unei noi viziuni asupra orașului. Dezvoltarea și încurajarea evoluției unui oraș bazându-te pe urmele trecutului său înseamnă în același timp respectarea istoriei și transmiterea culturii sale. Este o muncă pedagogică, de reînnoire a economiei, de conștientizare a patrimoniului arhitectural urban.

Vom încerca să vedem de unde venim pentru a afla încotro ne îndreptăm, prin valorificarea patrimoniului. Astfel, cum poate deveni valorificarea patrimoniului o axă fundamentală în dezvoltarea economică, turistică sau culturală a teritoriilor.

### 4- Renovarea cartierelor precare în perspectiva unui oraș durabil: o miză socială

Dezvoltarea durabilă a orașelor implică transformarea în profunzime a practicilor, a politicilor și a sistemelor de actori, îndeosebi cu privire la chestiunea inegalităților socio-spatiale, așa cum sunt ele exprimate într-un oraș contemporan, inclusiv la nivel local. Obiectivul principal al intervențiilor în cartierele prioritare este lupta împotriva situațiilor de urgență socială și de excludere în spațiul urban și favorizarea inserției profesionale, sociale și culturale a populațiilor care locuiesc în mari ansambluri rezidențiale sau cartiere degradate.

Prezentul atelier va urmări înțelegerea interacțiunilor directe între renovarea urbană și dezvoltarea socială; care sunt aspectele esențiale în privința administrării, realizării și acceptării proiectelor de renovare a cartierelor precare. De asemenea, va aborda pe larg chestiunea habitatului informal, o veritabilă miză pentru o dezvoltare mai durabilă a orașelor.

## Tema 3:

### Tranziția economică, digitală, energetică și inovația în beneficiul dezvoltării durabile



## 1- Dezvoltarea economică locală și inovația în sprijinul unui oraș mai durabil

Teritoriile urbane joacă un rol esențial în calitate de motoare economice, de locuri de relaționare, de creativitate și de inovație. În același timp, orașele, în Europa în special, se confruntă cu o serie de mutații sociale și economice profunde. Materializarea orașului durabil presupune repunerea în discuție a modelului de dezvoltare economică

teritorială și a modelelor economice de întreprindere aferente, în scopul implementării unor soluții noi care să răspundă altor moduri de viață urbane, să gestioneze efectele neprevăzute (pozitive sau negative) de mediu, ecologice și sociale și să favorizeze integrarea funcțiilor orașului.

Astfel, cum poate deveni perspectiva unui oraș mai durabil o pârgie pentru noi modele economice și de dezvoltare, sporind atractivitatea teritoriului? Ce viziuni asupra orașului și asupra economiei funcționalității pot fi dezvoltate, din perspectiva dezvoltării durabile? Ce rol poate juca sectorul privat - capacitatea sa de investiție, de expertiza și know-how-ul său - în vederea conjugării avantajelor specifice sectorului public și privat?

## 2- Miza mobilității urbane: care sunt alternativele de deplasare ?

Organizarea mobilității de mâine înseamnă de asemenea înțelegerea orașului de astăzi. Mobilitatea este un element constitutiv al dezvoltării urbane care face parte dintr-un ecosistem mai larg. Chestiunea mobilității în oraș poate presupune depășirea dimensiunii tehnice a deplasării. Necesită luarea în considerare a dezvoltării activităților urbane și a organizării acestora în ansamblul lor, a naturii diferitelor spații, a țesutului social, economic care caracterizează aceste activități. Problematika transportului urban pune în discuție, înainte de toate, accesibilitatea diferitelor spații de viață, în sensul durabilității, necesară în contextul controlului consumului de combustibili fosili și a limitării poluării urbane.

Astfel, cum să abordăm o strategie a mobilității durabile, cu ce instrumente de măsură și pentru ce scopuri? Care sunt alternativele existente pentru o mobilitate mai verde, corelată cu o utilizare performantă?

## 3- Tranziția digitală în beneficiul orașului durabil

Schimbările climatice presupun conceperea unor orașe cu un consum mai scăzut de energie și cu o rezistență mai mare; emergența societății civile și evoluția tehnologiilor informației fac ca redefinirea spațiilor de dialog pentru amenajarea orașelor să fie necesară. În Franța, ca și în România, revoluția informațională devine foarte amplă datorită multiplicării sistemelor digitale și exploziei de obiecte conectate și posibil partajate. Tranziția digitală deschide perspective importante pentru orașul durabil: instrumente eficiente pentru coordonarea sistemelor urbane, posibilități de deschidere



și de diseminare a informației în vederea unei administrări mai partenereale, participative și optimizate a orașului.

Acest atelier își propune prezentarea inovației tehnologice în beneficiul inovației organizaționale și a dezvoltării unei utilizări inteligente, dar și a inovației tehnologice în beneficiul tranziției energetice.

#### **4- Tranziția energetică în beneficiul orașului durabil**

Resursele de combustibili fosili (cărbune, petrol și gaz) sunt pe cale de a se epuiza. Restricțiile privind emisiile de dioxid de carbon și perspectiva asumată pe scară largă privind creșterea costurilor de acces la energie schimbă datele problemei energetice. Acest lucru duce la căutarea de noi modele, atât pentru consum cât și pentru aprovizionarea orașelor, în concordanță cu o moștenire importantă de structuri și rețele existente deja. În acest cadru, orașele sunt mai receptive la derularea anumitor experimente, care apar în cadrul unei noi mize, și anume adaptarea la schimbările climatice.

Acest atelier își propune să exploreze modalitatea în care orașele pot contribui la limitarea cererii energetice; cum se pot conserva resursele și cum se poate limita impactul ecologic al orașului. Ce soluții au fost dezvoltate în Franța și în România pentru a lupta împotriva precarității energetice? De asemenea, va aduce în discuție în ce fel mai exact chestiunea încălzirii urbane este o provocare pentru un oraș mai durabil.